

Zelená banka není nezávislá

DEBATA
JANA
MACHÁČKA

Komentátor LN Jan Macháček se každý týden ptá českých ekonomů, pedagogů a analytiků, co soudí o aktuálních a žhavých tématech ze světa ekonomiky a financí.

Poté, co Evropský parlament schválil „klimatickou nouzi“, je jasné, že boj proti oteplování bude i prioritou Evropské komise. Vše ostatní bude druhořadé. Naroste požadavek, aby Evropská centrální banka (ECB) sledovala kromě měnových cílů i klimatické.

Jaký je váš názor na tento návrh, který se brzy stane skutečností?

Autor je předseda správní rady Institutu pro politiku a společnost

Lubor Lacina:

Hledání nových nástrojů

Evropská centrální banka je jednou z nejvíce nezávislých centrálních bank. Od začátku bylo jasné řečeno, že nemůže plnit přání politiků. Před rokem 2009 se však nepočítalo s kvantitativním uvolňováním a dalšími nestandardními nástroji monetární politiky, jež byly navzdory protestům německých zástupců v bankovní radě ECB prosazeny. Nikdy neříkejte nikdy...

Diskuse o měnění se roli měnové politiky spíše souvisí s nulovými úrokovými sazbami a neúčinností tradičních nástrojů měnové politiky od začátku finanční a ekonomické krize v roce 2009. Centrální banky hledají nové nástroje a diskutují o změně paradigmatu a roli monetární politiky.

Jak může boj s klimatickou změnou ovlivňovat monetární autority, respektive jejich rozhodování? Jedním z často zmiňovaných rizik jednostranné dekarbonizace a přechodu na neutrální uhlíkovou ekonomiku je negativní dopad na konkurenceschopnost evropského průmyslu a s tím spojené nebezpečí růstu nezaměstnanosti a ztráty pracovních míst.

Centrální banky již v průběhu poslední krize necílily inflaci, ale soustředily svou pozornost (cíl

na dosažení předem definované míry nezaměstnanosti. Zde by mohla být paralela s tím, co si už vyzkoušely – nepřímo financovat nástroje k boji s klimatickou změnou, ale případně kompenzovat jejich negativní dopady na nezaměstnanost. Existuje ale několik rizik, na která je třeba upozornit.

Vlády mají již dnes vysoké veřejné dluhy. Politikům by mohlo vyhovovat, že důvodem dalšího půjčování nejsou tradiční výdaje, ale boj se změnou klimatu a zprostředkovaně podpora nových průmyslových odvětví. V průzkumech veřejného mínění má boj klimatické změně u občanů EU vysokou podporu.

Ekonomové by ale měli politiky upozornovat na zkušenost Japonska – důsledkem dlouhého období nulových úrokových sazeb a monetární a fiskální expanze není růst hospodářský ani konkurenceschopnost japonské ekonomiky, nýbrž obrovský nárůst státního dluhu. Investice do „zelené revoluce“ by měly být ponechány soukromým investorům s tradičními nástroji podpory nově se rozvíjejících odvětví, jako jsou fondy rizikového kapitálu, investiční pobídky nebo daňové prázdny.

LUBOR LACINA
think tank Mendelovo evropské centrum

Tomáš Pfeiler:

Zelená kontaminace

Když Donald Trump apeloval na šéfa Fed Jeroma Powella, aby snížil úrokové sazby, vzemla se mohutná kritika. A oprávněná – centrální banka z definice představuje instituci, která střeží cenovou stabilitu, v menší míře též zaměstnanost či stabilitu finanční. Jednoznačně by neměla podléhat rozmarům politiků.

Mnozí kritici amerického prezidenta však mlčí či přímo tleskají v případě mnohem vážnějšího a systémovějšího zásahu do centrálního bankovníctví. Řeč je o kontaminaci monetární politiky zelenou ideologií.

Myšlenka je to v jádru bohubilá, v praxi však naprosto scestná, protože centrální banky mohou vidět dopady svých opatření na mnoha ukazatelích – inflaci, nezaměstnanost, zisk bank, výkon-

Obavy z nevrtné změny klimatu jsou hlavním motorem snah financovat boj proti oteplování třeba prostřednictvím centrálních bank FOTO SHUTTERSTOCK

nosti akciových indexů. Jak však měřit úspěšnost environmentální politiky? Jak „klimatickou stabilitu“ kvantifikovat? Navíc, změny v klimatu jsou dlouhodobé, zatímco měnově-politické cíle krátko- až střednědobé...

Environmentalismus v centrálním bankovníctví současně znamená hrozbu pro finanční stabilitu. Ve své listopadové zprávě o finanční stabilitě ECB zmiňuje, že nízká ziskovost bank představuje významné riziko. Zelené financování doprovázené novými kapitálovými požadavky by vedlo k dalšímu propadu profitu peněžních ústavů eurozóny, což by mohlo mít značně nepříznivé důsledky.

TOMÁŠ PFEILER
portfolio manažer společnosti Cyrrus

snadě, že se riziko menší či větší havárie takového autobusu zvýší. Navíc, pokud otevřeme Pandořinu skříňku nových úkolů pro ECB a další centrální banky v oblasti ochrany klimatu, nebude žádný důvod zastavit se v tomto bodě – bude možné přidávat další cíle.

Měnová politika (a finanční regulace) by pak mohla být nucena brát ohled i na další bohubilé, ale s měnovou politikou nebo finanční stabilitou nesouvisející hodnoty, jako je emancipace, ochrana menšin nebo boj proti obezitě či kyberšikaně. MICHAL SKOŘEPA
ekonom České spořitelny

Jan Pravda:

Sedmkrát pro klima

Změnu klimatu beru vážně. Nejspíš proto, že jsem se jí i finančními nástroji Evropské unie (povolenky EU ETS) a Organizace spojených národů (CDM) k řešení tohoto problému léta zabýval obchodně i vědecky. Shrnuji v sedmi bodech.

Za prvé, změna klimatu je globální riziko. Jeho naplnění není stoprocentní, ale velmi nečitelné. Za druhé, povolenky EUA i CDM jsou vlastně FIAT měny (měny s nuceným oběhem; pozn. red.), které financují řešení rizika, jež může být nesrovnatelně větší než finanční stabilita měny a inflace.

Za třetí, EUA/CDM podléhají podobným manipulacím a nerovnováze nabídky a poptávky jako euro. Evropská komise však s řízením takového systému nemá zkušenosti. Za čtvrté, nedostatek regulace a nezkušenosti Komise s FIAT měnou vedly ke krádežím v řádu miliard eur na úkor daňových poplatníků a k diskreditaci systému EU ETS i CDM.

Za páté, pokud se má toto globální riziko řešit, pak to vyžaduje zásah, do kterého se vloží instituce vybavené k tomu, aby uchopily řízení globálního systému à la FIAT měny tohoto typu. Za šesté, z tohoto hlediska nápad angažovat ECB není absurdní, pokud se pořádně uchopí. Tržní řešení nepřichází v úvahu – klima totiž není ani zboží, ani služba, jak jsou o nich ekonomové zvyklí přemýšlet.

Za sedmé, obavy o stabilitu eura mohou v případě naplnění rizik změny klimatu vypadat maličké. Nemusí totiž zůstat nic, co by se za ně dalo nakoupit, čeho se napít nebo najíst...

JAN PRAVDA
investor a zakladatel společnosti Pravda Capital

Debata je redakčně krácena. Dále do ní přispěli Edvard Outrata, Martin Pánek, Vít Hradil a Dominik Stroukal. Celé texty viz Českápozice.lidovky.cz

MALOOBCHOD

Vánoční nákupní horečka stoupá

PRAHA Až o desetinu se ve srovnání s předchozím víkendem zvýšily během druhého adventního víkendu tržby obchodníků. Oproti běžným dnům je pak růst prodeje vyšší místy až o polovinu. Největší zájem je o potraviny, dále o hračky nebo elektroniku. Vyplývá to z informací od obchodníků.

DOPRAVA

Francii ochromila stávka proti důchodové reformě

PAŘÍŽ Francouzští železničáři a pracovníci pařížského dopravního podniku včera již čtvrtým dnem pokračovali ve stávce kvůli vládnímu plánu reformy důchodového systému. A francouzská média varují, že dnes bude ještě hůř – premiér Édouard Philippe zopakoval, že hodlá reformy prosadit, zatímco vůdce odborové ústředny CGT se zapřísáhl, že odboráři budou bojovat, dokud vláda návrh neodvolá.

UKRAJINA

Kyjev si půjčuje další miliardy od MMF

KYJEV/WASHINGTON Mezinárodní měnový fond (MMF) a Ukrajina dospěly k dohodě o novém tříletém úvěrovém programu ve výši 5,5 miliardy dolarů (asi 127 miliard korun), který má pomoci ukrajinské ekonomice. Dohoda musí ještě schválit vedení fondu a členské státy. Půjčka závisí i na plnění kroků z ukrajinské strany, zejména pokud jde o posílení nezávislosti justice a boje proti korupci, uvedla agentura AFP s odvoláním na sobotní prohlášení výkonné šéfy MMF Kristaliny Georgievové. Fond a západní spojenci poskytli Ukrajině po svržení proruského prezidenta v roce 2014 a následně ruské anexi Krymu miliardy dolarů.

MEZINÁRODNÍ OBCHOD

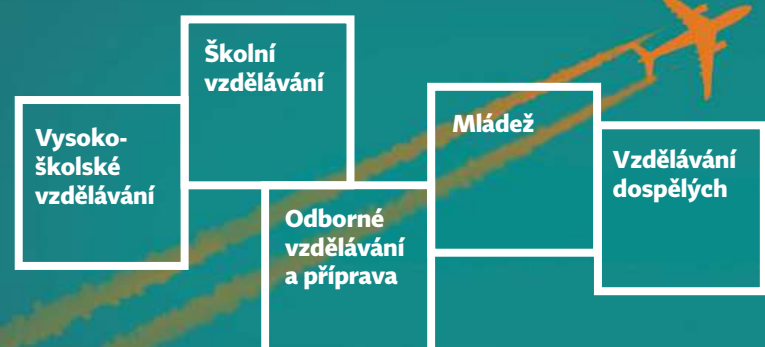
Čínský vývoz klesl, svátkům navzdory

PEKING Čínský vývoz v listopadu překvapivě meziročně klesl o 1,1 procenta na 221,7 miliardy dolarů (asi 5,1 bilionu korun). Do USA se vyvezlo dokonce o 23 procent méně zboží. Vyplývá to z údajů, které o víkendu zveřejnil čínský celní úřad. Čekalo se naopak, že se obchodníci budou předzásobovat na svátky a vývoz o 0,8 procenta stoupne. Podle agentury Bloomberg se tak ukazuje, proč Peking potřebuje uzavřít obchodní dohodu.

Zdroj: ČTK

inzerce

Nenechte si uletět Erasmus+!

ERASMUS+ BOARDING PASS

ODLET: podle zaměření projektu 5. 2. nebo 24. 3. nebo 30. 4. 2020, 12:00

CESTUJÍCÍ: Projekty mobility osob, Projekty spolupráce, Dialog mládeže

DESTINACE: svět dle výběru

GATE: Dům zahraniční spolupráce (DZS)

www.naerasmusplus.cz www.dzs.cz

detaily zde